

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

4. Quænam vacatio seu vacationis modus veniat nomine vacationis simpliciter prolato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

quàm juris habeat. Gonz. *loc. cit.* n. 4. juxta textum c. *Cum nostris. de concess. preb.* & gl. & Auctores communiter, *ibid.* Barb. *loc. cit.* Item dum quis ob delictum sine ulla alia monitione, citatione, aut sententia privationis per hominem seu judicem latâ ex juris dispositione privatur beneficio, absque eo, quod privatus de sinat illud de facto occupare. Pirh. Barb. *loc. cit.* sive in genere, dum talis detentor, seu pergens illud occupare auctoritate Canonis alicujus seu juris, ita eo privatus est, ut sine monitione, citatione ullâve aliâ sententiâ illud ob Ordinario conferri possit, censetur vacare beneficium solum de jure. Azor. *loc. cit.*

3. Vacare de jure & de facto dicitur beneficium, dum neque jus seu titulus beneficii, neque possessio apud aliquem est. Pirh. *loc. cit.* v. g. dum vacat beneficium per mortem naturalem, vel resignationem (nimirum dum resignans de facto etiam illud à se abdicat, seu non manet in possessione seu detentione illius, & nemo etiam alius est in colorata ejus possessione) illius, qui verum titulum & possessionem illius habebat. Gonz. *loc. cit.* num. 3. citans Mand. ad reg. 30. q. 7. n. 4. Gregor. Tholosan. *de benef.* c. 28. n. 1. Rebuff. in *pr. tit. requisitâ ad bonam collationem.* n. 56. Item dum legitimus beneficii dominus ob incompatibilitatem vel delictum ex juris dispositione, aut per sententiam eo privatus, possessionem quoque dimittit.

4. Illud hic observandum ex Mand. *conf.* 4. n. 20. in fine, apud Gonz. *loc. cit.* n. 11. & Chok. ad *regul.* 3. n. 9. quod vacatio de jure & de facto fit verior naturaliter, potentior, & plenior vacatio. Et ex Pavino de *post. cap. sede vac. pralud.* 7. num. 17. apud eundem Gonz. num. 12. quod proprie vacare non dicatur beneficium, nisi dum à nemine detinetur nec jure, nec de facto; & hinc verba cujuslibet dispositionis sint intelligenda proprie de hac vacatione, & in hoc potiore ejus significato. Mand. Pavin. Chok. *loc. cit.*

Quaestio 3. Quot modis vacent beneficia?

R. Espondeo: si spectemus ipsum intrinsecum actum vacationis, modi vacationis non plures, quàm duo sunt; nimirum naturalis, quem operatur natura ipsa per mortem personæ, quâ plenum erat beneficium. Et civilem, quo nimirum persona manens in vivis se à beneficio separat, & illud vacuum dimittit; priorq; modus dicitur *decessus*, posterior *cessus*. Lott. l. 3. q. 9. num. 2. *decedere* namque cum ex proprietate etiam sermonis in subiecta materiâ significet mori, seu vitâ defugî, ut Lott. n. 3. ex variis locis juris civilis ostendit, dum utimur hac voce *decessus* in hac materia beneficiali, mortem naturalem proprie significamus. Lott. n. 5. citans Paris. l. 5. q. 5. n. 23. *Cedere* autem, cum mortem exprimat, ac separationem personæ à beneficio, quo de pleno efficitur vacans. Lott. num. 7. sub hoc nomine veniunt renuntiare, resignare, cedere beneficium, sive actus sit spontaneus, sive coactus. Lott. n. 8. & 9. quamvis enim invitus quis pellatur à beneficio, dum illo per judicem privatur, nihilominus adhuc non malè dicitur cedere beneficio; cum factum judicis reputetur factum passi sententiam, juxta l. *si ob causam. c. de Eviction.* & Tiraq; de *retract. consanguin.* §. 1. gl. 14. num. 13. Lott. n. 11. atque ita, ut Lott. n. 10. huic posteriori modo vacationis, nempe per cessum, subjunguntur, seu subalternantur omnes illi modi vacandi,

tam ipso jure, quàm per sententiam, de quibus Gonz. latè gl. 15. n. 9.

Quaestio 4. Quenam vacatio, seu quisnam vacationis modus veniat, nomine vacationis simpliciter prolato?

R. Espondeo primò: venire & comprehenduntur omnes vacandi modos, hoc est, tam vacationem per mortem civilem, quàm per naturalem, tam per resignationem, quàm per privationem. Garc. *par.* 11. c. 1. n. 3. citans gl. in c. *si preter. de rescript. v. vacabunt.* & gl. in c. *quia saepe. de preb.* in 6. v. *vacat.* Franc. in c. *susceptum. de rescript.* in 6. n. 3. Staphil. de *lit. gratia. tit. de variis modis vacationis.* n. 6. Coraf. de *benef. p. 1. c. 3.* Mand. ad reg. 19. q. 17. n. 2. Paris. l. 11. q. 14. n. 24. Toud. in *questionibus benef. p. 3. c. 20. n. 15.* ex Menoch. de *arbitr. ca. 120.* n. 100. Barb. *juris Eccl.* l. 3. c. 14. n. 74. proceditq; idipsum in materia pœnali. Barb. *ibid.* Garc. l. 4. n. 4. ex Franco. sic etiam in regula 8. *Cancel.* apposta non essent verba generalia quocunque modo, comprehenduntur omnes modi vacationis (exceptis vacationibus in curiâ, & per resignationem) seu reservantur Papæ beneficia in mensibus papalibus vacantia, quocunque demum modo vacent. Gonz. gl. 15. n. 1. & 2. citans An. de Falcon. de *resign. q. 1. principalis. n. 2.* sic si alicui detur expectantia de beneficio vacante seu potius vacaturo, per vacationem simpliciter comprehenditur omnis modus vacandi. Garc. l. c. n. 6. sic si in supplicatione seu impetratione mentio fiat de vacatione simpliciter, nullo expresso vacandi modo, comprehenditur omnis casus seu modus vacandi. Barb. l. c. n. 75. Pirh. ad *tit. de concess. preb.* n. 28. Garc. l. c. num. 5. citans Rebuff. in c. *nulla. de concess. preb. premissis.* 6. Mandos. ad *Lap. Alleg.* 6. n. 5. Mohed. *decis.* 10. de *preb.* Multòque magis hæc procedunt stante universitate verborum, seu ubi apposta esset in reservatione aliqua, aut in supplica clausula illa generalis: *quocunque modo vacet.* Gonz. *loc. cit.* Toud. l. c. n. 16. & 18. Paris. l. 8. q. 7. n. 64.

2. Respondeo secundo: nomine vacationis in reg. 8. venire tam vacationem de jure & facto simul, quàm vacationem de jure tantum, & vacationem de facto tantum. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 45. & maxime n. 72. de quo vide dicenda paulò post.

3. Respondeo tertio: in dubio vacationis appellatione intelligitur vacatio tam de jure quàm de facto, seu vacatio omnimoda. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 9. arg. c. *cum in nostris. de concess. preb.* unde etiam

4. Respondeo quarto: dum Papa facienti gratiam narratur vacatio, is supponit beneficium vacare omnimodè, ac proinde terminum hunc indistinctè accipit pro vacatione omnimodâ, id est, tam de jure, quàm de facto. Lott. l. 3. q. 8. n. 21. citans Host. in c. *cum nostris. n. 1.* & 5. de *concess. preb.* quia Papa nemini præjudicare intendit neque in possessione, Gonz. *loc. cit.* citans Abb. in *cit. cap. cum nostris. n. 4.* Imol. n. 7. Butrio n. 6. nisi tamen fiat mentio de possessione alterius; tunc enim non aliter videtur intelligere vacationem beneficii, quàm de jure tantum, negligè eâ possessione, & quæ consequitur, plenitudo de facto. Lott. l. c. n. 2.

5. Porro in materia ambitiosa, qualis est impetratio beneficiorum, appellatione vacationes venire veram & non fictam, & qualificatam (qualis v. g. vacatio ficta est vacatio per obitum in regula de infirmis) ait Paris. l. 12. q. 10. n. 5. Et hinc im-

petratione per cessum vel decessum non comprehendit vacationem per mortem civilem, v. g. per privationem, ait n. 26.

Questio 5. An, & qualiter expresso uno modo vacationis non veniant alii?

Respondeo: expresso uno modo vacationis, ut per obitum, non veniant alii, ut per resignationem. Paris. l. 8. q. 7. n. 132. Chok. ad reg. 62. n. 2. Pirh. ad lit. de Concess. prob. n. 28. citans Laym. in c. susceptum. de rescrip. in 6. n. 2. (ubi etiam dicit, hanc doctrinam locum habere in gratia motu proprio principis concessa, & in rescriptis aut concessionibus aliorum Ordinariorum) Garc. p. 11. c. 1. n. 8. citans prater quamplurimos alios Mand. reg. 30. q. 7. n. 22. qui cum Franco dicit, id procedere, esto, in aliis modis vacationis sit fortior ratio (quamvis idem Garc. loc. cit. n. 77. asserat sibi probabilissimum videri, quod observat Dominicus cons. 52. n. 119. &c. qui eum sequuntur, Ferret. cons. 304. nimirum in ordinario non procedere cit. c. susceptum; sed in uno modo expresso contineri alium, eò quod in Ordinario, in quo non datur subreptio juxta Clement. 2. de offic. Ordinar. & juxta quod docuerat ipse Garc. p. 8. c. 3. n. 3. modus vacationis expressus non videatur causa taxationis; sicut nec in Papa, quando providet motu proprio: pro quo postremo citat Franc. etsi contrarium sit, nempe procedat c. susceptum. in executore seu Commisario Papæ; sicut etiam in legato, utpote in quibus cadit subreptio) C. Luca de benef. d. 36. num. 20. Lott. l. 3. q. 7. à n. 54. juxta cap. susceptum; cujus dispositionem hac singulari ratione niti, ait Lott. nu. 5. quia expressio modi vacationis respectu certi beneficii, & unius personæ propter implicitam negationem alterius modi, habet vim restrictivam ad illum ipsum modum expressum; proinde que non possit capi vacatio ex diverso modo, quin detur contradictio in objecto: nam si quis narret beneficium vacare per obitum titii, constet autem, alium prius resignasse beneficium, impossibile est sustinere gratiam tanquam de vacante per obitum Titii; atque sic eleganter docuisse Abb. in c. significante. de rescrip. num. 6. & 7. sic itaque qui obtinuit provisionem de certo beneficio tanquam vacante per obitum certæ personæ, illud non potest capere per resignationem illius personæ. Lott. cit. n. 54. similiter si manderet alicui conferre beneficium vacans per ademptionem incompatibilis alterius, non potest ei conferri, quod vacat per matrimonium contractum. Pirh. loc. cit.

2. Porro limitatur responsio variè à variis. Primò à Felin. in c. in nostro. de rescrip. Solva, Abb. &c. apud Garc. l. c. num. 84. ut procedat in materia odiosa (qualis est impetratio beneficiorum) non verò procedat in materia non odiosa; sed in ea veniant omnes vacationes; licet exprimat tantum vacatio per mortem: quam tamen limitationem sublimitat seu distinguit Garc. l. c. à n. 84. hoc modo; quòd in literis ad beneficia, quæ ambitiosa reputantur, expresso uno modo vacationis non venit alter: item aliàs, etiam in dispositione hominis, dum verbum *vacatio* profertur ab homine, expresso uno modo non venit alter; etiam si materia non sit ambitiosa, seu odiosa, sed favorabilis: pro quo citat Franc. Gigas. &c. nisi fortè fieret expressio, seu mentio de morte in casu, ubi eundem effectum operaretur mors civilis, quem naturalis: æquipa-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

rantur enim tunc, si materia sit favorabilis, mors civilis & naturalis; adeò que tunc expresso modo vacationis per mortem naturalem, veniret & vacatio per mortem civilem. Garc. n. 86. In dispositione verò juris, dum exprimitur certus modus, ut per mortem, etiam in materia odiosa veniant alii modi, dum militat in iis, ac in modo expresso, eadem ratio; secus si non militat eadem ratio.

3. Secundò limitatur à Felin. & Selva apud Garc. l. c. n. 10. quòd dum communis opinio est, quòd vacet beneficium uno modo, nempe illo, qui solus expressus est, excusetur impetrans (dum is est unicus non habens competitorum, qui impetravit idem beneficium, etsi posterius ex alio capite; quique se opponat ante completum negotium, hoc est, ante adeptam possessionem) & impetratio non vitietur; etsi beneficium non vacet illo modo, qui expressus est. Verum hanc limitationem Garc. n. 11. ait intelligendam, dum vacatio exprimitur ex persona illius, qui communiter reputabatur verus beneficiarius: de cetero communem opinionem non excusare impetrantem, si reverà beneficium non vacavit modo expresso.

4. Tertiò limitatur ab eisdem Felin. Selva. & Mand. ad reg. 30. q. 7. n. 22. Menoch. de arbit. l. 2. cas. 201. n. 105. apud Garc. l. c. n. 15. ut procedat, nisi aliud appareat de intentione mandantis seu concedentis Papæ; de qua intentione Papæ constare volunt Mandos. & Menoch. ex verisimili conjectura; ut si talis sit impetrans, cui concessisset Papa etiam vacans alio modo, quàm expresso. Verum id sibi displicere, ait Garc. n. 18. eò quòd vel sic dispositio c. susceptum, ferrè nunquam haberet locum; quoniam cui Papa concedit gratiam de beneficio vacante per unum modum, maxime difficiliorem, concederet ferè semper, etiam dum exprimeretur vacans per alium modum; cum non sit major ratio in uno, quàm in in alio: proinde ait Garc. n. 19. de hac intentione tunc constare, quando id ex aliquibus verbis literarum colligeretur; ut si scriberet motu proprio; ac præcipuè, si apponeret clausulam illam, sive alio quovis modo; hujus enim clausulæ præcipua vis est declarare intentionem Papæ non restringi ad unum illum vacandi modum expressum, sed extendi quoque ad quemcunque alium; ac ita salvari gratià ab obreptione inducta per expressionem certi modi vacationis. Lott. l. 3. q. 8. n. 61. & 62. Et hinc investus est stylus ampliandi gratiam per adjectam dictam clausulam, seu adjecti illa solet in impetratione beneficiorum. Lott. ibid. Chok. loc. cit. Barb. juris Eccl. c. 14. n. 77. Atque ita, dum in supplicatione expressus modus vacationis, & dum apponeretur dicta clausula præmissa, sive quovis alio modo vacet, comprehenditur omnis modus vacandi, sive directus sive indirectus, etiam accessorius. Paris. l. 8. q. 7. n. 134. Barb. l. c. n. 77. Chok. ad reg. 62. n. 20. citans C. Paris. cons. 33. n. 20. l. 3. Gemin. Castador. &c. Caput proinde dicta clausula etiam vacationem per privationem. Garc. loc. cit. num. 32. citans Moh. decis. 2. de sequest. Paris. &c. unde etiam resignatarius in virtute dictæ clausulæ potest capere beneficium tum vacans per obitum alterius, quamvis resignans nullum jus in eo haberet. Garc. n. 33. citans Paris. l. 8. q. 7. n. 64. & 120. Mand. de signat. grat. tit. de resign. Mohed. decis. 5. de prob. &c. plura de hac clausula quest. seq. illud circa illam hic observandum, quòd in provisionibus inferiorum col-

A 2

laturum